

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Bergen, 24.02.2011

INNKALLING TIL INSTITUTTRÅDSMØTE

Instituttrådet innkalles med dette til møte **torsdag 10. mars 2011 kl. 12.15** rom 415, Sydneplassen 12/13.

SAKLISTE

- I Innkalling og sakliste
- II Protokoll fra forrige møte
- III Referatsaker
  - a. FU-møte 18.02.11
- IV Orienteringssaker
  - a. Informasjon fra instituttlederen
  - b. Fakultetsstyresaker
- Sak 10/11 Utdanningsmelding
- Sak 11/11 Endret norm for emnestørrelse - høringsuttalelse
- Sak 12/11 Utlysning av stipendiatstillinger i 2011

Eventuelt

Sakspapir sendes ut i uke 10.

Christhard Hoffmann

Britt Kristin Holsen

INSTITUTTRÅDSMØTE 10.03.11

SAKSPAPIRER

Bergen 23. februar 2011

PROTOKOLL FRA MØTE I FU, FREDAG 18. FEBRUAR 2011

Til stede: Gruppe A: Nagel, Thomassen, Vikør og Øye (leder)
Gruppe B: Berg

Forfall: Andresen, Brautaset og Selberg

I Innkalling og sakliste Ingen merknader.

Sak 5/11 Referat fra forrige møte, 18. januar 2011

Protokollen ble godkjent med korreksjon om at også Kjersti Berg var til stede på møtet.

Sak 6/11 Orienteringer

- 22 søknader om Små driftsmidler, på til sammen 1.3 millioner. Søknadene vil bli behandlet ultimo februar.
- Instituttet har hatt flere høringssaker knyttet til PhD-utdanningen: Forslag fra UiB om fireårige stipend også til eksternfinansierte stipendiater og forslag til nytt reglement for PhD-utdanningen fra UHR.
- HF arbeider med ny plan for forskerutdanningen som bl.a. berører forskerskolene ved fakultetet. I denne forbindelse er instituttene bedt om rapport omkring forskningsgrupper.
- Invitasjon til stipendiattreffet 29. mars sendes ut senest i uke 9.

Sak 7/11 Forskningsmelding 2010

Forskningsmelding for 2010 ble behandlet i instituttrådet 17. februar og ble lagt fram i FU til orientering og diskusjon knyttet til arbeidet videre.

Utvalget var generelt fornøyd med meldingen og ga ikke minst tilslutning til synspunkt om betydningen av den frie forskerinitierte forskningen, og betydningen av gode forskernettverk.

Sak 8/11

Forskerutdanningsmelding 2010.

Forskerutdanningsmelding for 2010 ble også behandlet i instituttrådet 17. februar og ble lagt fram i FU til orientering og diskusjon knyttet til arbeidet videre.

Utvalget var generelt fornøyd med meldingen, men uttrykte bekymring for gjennomføringsgraden og den relativt dårlige gjennomstrømmingen av PhD-kandidater i 2010. Stipendiatrepresentanten fremholdt behovet for ulike insentivtiltak for å kunne gjennomføre på normert tid. Forskningsutvalget vil se nærmere på dette spørsmålet.

Ingen saker under eventuelt.

Neste møte er berammet til 25. mars kl. 10.00-11.30.

Møtet ble avsluttet kl.11.10.

Ingvild Øye

Arne Mykkeltveit

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 10.03.2011

Sak 10/11

Utdanningsmelding 2010

AHKRs utdanningsmelding er blant grunnlagsdokumentene for fakultetets årlige melding. Instituttets melding for 2010 er utarbeidet med utgangspunkt i rapporter fra fag- og programkoordinatorer og statistikk fra DBH.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar den fremlagte utdanningsmeldingen for 2010.

Christhard Hoffmann

Utdanningsmelding Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR) 2010

I Generell omtale av studietilbudet ved AHKR.

AHKR har en programportefølje på bachelor- og masternivå innen de fire fagene arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap. I tillegg kommer de tilrettelagte bachelorprogrammene Antikke studium, Europastudium, Middelalderstudium og Midtaustenkunnskap som er vedtatt nedlagt, men som fremdeles har studenter. AHKR har også ansvaret for det tverrfakultære masterprogrammet Region og Regionalisering. Videre deltar instituttet i det fellesnordiske masterprogrammet Religious Roots of Europe og tilbyr en rekke emner innenfor dette programmet. Emnetilbudet ellers ved instituttet er omfattende og består både av ettfaglige og flerfaglige emner. Flere emner er delt tematisk for å sikre fleksibilitet og dynamikk i studiene. Det totale undervisningstilbudet kan følgelig variere noe fra semester til semester. Historie og religionsvitenskap tar opp studenter til ettårig praktisk-pedagogisk utdanning, og deltar dessuten som fag II i Integrert lektorutdanning. AHKR tilbyr også emner for etter- og videreutdanning, og har faglig ansvar for emner i regi av SEVU.

II Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk.

III Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer.

1. Ressurser og rekruttering

1.1 Ressurstilgang

AHKR har arbeidet målrettet for at undervisningen ikke skulle forringes i budsjettkuttåret 2010. I stedet for å tynges av situasjonen har historiefaget tvert imot brukt 2010 til gjennom systematiske faglige grep å få ned den veldig høye strykprosenten på HIS101 som i 2007-2009 lå på gjennomsnittlig 35. Faget har langt på vei lyktes i dette, og i 2010 var strykprosenten nede i 19. På sikt ønsker instituttet imidlertid i større grad å kunne tilby lærerstyrte kollokvier, noe dagens situasjon ikke har tillatt.

På AHKR er undervisningen i all hovedsak gjennomført av fast ansatte. Didaktikk- undervisningen i de to undervisningsfagene religion og historie har imidlertid vært preget av en vanskelig bemanningssituasjon. En av historiedidaktikerne har gått av ved aldersgrensen, hvilket har gjort det nødvendig å leie inn eksterne undervisningskrefter. På religionsvitenskap er ikke bemanningen tilpasset den økende etterspørselen etter religionsdidaktikk, og i tillegg har en opphopning av permisjoner og sykemeldinger satt undervisningstilbudet i en sårbar posisjon. Fra 2011 er bemanningen imidlertid økt med 20 prosent.

Også i 2010 har bronsealderstillingen på arkeologi stått ubesatt og ført til at en god del av undervisningen på 100-nivå har måttet overlates til hjelpelærere. Det er svært positivt at denne sentrale posten nå er besatt og at stillingen i klassisk også er lyst ut – dette er helt nødvendig for at arkeologifaget skal kunne driftes med dagens høye antall bachelor-, master- og doktorgradsstudenter.

1.2 Studentrekruttering

I 2010 hadde vi det første opptaket på disiplinbaserte bachelorprogram i arkeologi, historie, kulturvitenskap og religionsvitenskap. Søkertallene var gode – særlig på arkeologi (84 søkere på 30 plasser) og historie (145 på 88 plasser). Religionsvitenskap og kulturvitenskap hadde også flere søkere enn plasser (kulturvitenskap: 24 søkere på 20 plasser, religionsvitenskap: 35

søkere på 30 plasser). Vi tolker dette til at synliggjøringseffekten ved utlysning av disiplinbaserte program har hatt betydning.

På fag- og emnenivå viser tall fra 2010 at trenden med nedgang i studenttilstrømning til en del av AHKR's fag har snudd. Spesielt positivt er økningen i studenttallene på kulturvitenskap, som i de siste årene har hatt alvorlige rekrutteringsproblemer. Det ser ut til kulturvitenskaps revidering av en rekke 100-emner, samt den økte valgfriheten i bacheloroppgavemuligheter, har hatt en god effekt.

Det temabaserte tilbudet på historie og religionsvitenskap, der emneinnholdet varierer fra semester til semester, gir rom for å ta opp aktuelle problemstillinger og belyse disse på en vitenskapelig måte.

Religionsvitenskap har opplevd en markant økning i studenttallet på 200-nivå fra 2009 til 2010. Her antar vi at synliggjøringen av tematilbudet ved å opprette et eget emne for hvert tema har spilt en viktig rolle, i likhet med innføringen av en mentorordning for BA-studenter. Denne ordningen ble innført høsten 2010 og innebærer at hver nye bachelorstudent får tildelt en kontaktperson på faget. Fagmiljøet har også diskutert muligheten for å opprette et 100-emne som kan fange interessen til studenter som er opptatt av dagsaktuelle temaer.

Arkeologi ligger stabilt på høye tall på 100-nivå og delvis også på 200-nivå. På 300-nivå har faget opplevd økning i antall oppmeldte studenter i 2010 og er nå på linje med de solide tallene i 2007.

Historie er instituttets og fakultetets største fag med en betydelig studentmasse. Etter en økning på 100- og 200-nivå i 2009, er tallene for 2010 tilbake til slik de var i 2007/2008. Tilbakemeldinger viser en orientering i studentenes interesse bort fra norsk historie og over på europeisk historie og globalhistorie. Fagmiljøet er villig til å ta denne utfordringen, men det må ses i sammenheng med at undervisningen skal være forskningsbasert.

2.0 Arbeid med studiekvalitet

2.1 Akademisk redelighet

Spørsmål knyttet til forskningsetikk, tekstproduksjon og metode tas opp i egne emner ved flere av fagene både på bachelor- og masternivå. I tillegg arrangerte AHKR i vår- og høstsemesteret 2010 et todagers seminar i forskningsetikk for alle masterstudenter ved instituttet. Seminaret, som var ledet av instituttets forskningsetiske komité, var ikke obligatorisk, men fikk stor oppslutning begge gangene og vil fortsette fast hvert semester. UBs kurs i kildebruk er også lagt inn som et obligatorisk krav i enkelte av instituttets emner.

2.2 Studentaktiv forskning

Professor Christopher Henshilwoods ERC-prosjekt *Tracsymbols* har knyttet til seg fire masterstudenter ved arkeologi som får delta i utgravninger i Sør-Afrika. For disse studentene vil dette arbeidet fra 2011 kunne utgjøre en del av kursdelen i mastergraden, i tillegg til å fungere som feltarbeid i forbindelse med masteroppgaven.

2.3 Tiltak for å få ned høy frafalls- og strykprosent

De store innføringsemnene i historie, HIS101 og HIS102 har lenge slitt med en høy strykprosent. På HIS102 har man imidlertid fått til en nedgang fra 27 til 16 prosent stryk i

perioden 2007-2009. HIS101 har imidlertid hatt høye stryktall også i denne perioden (gjennomsnittlig 35 prosent i 2007-2009). Det er svært positivt at tallene for 2010 viser at man på HIS101 har klart å få tallet ned i 19 prosent, samtidig som HIS102 fortsetter den gode trenden og nå er nede i en strykprosent på 11. Tiltakene for å begrense strykandelen har konkret vært å redusere antallet forelesere, samt gjennom undervisningen og Mi side forberede studentene på eksamen ved å tydeliggjøre krav til kunnskap og krav til analyse.

Det har også vært mye stryk på RELV103 og RELV202 (henholdsvis 24 og 34 prosent). Strykprosenten på RELV103 kan ha sammenheng med mangel på obligatoriske aktiviteter, noe som kan føre til at emnet nedprioriteres av studentene. Emnet har også et høyt krav til empirisk kunnskap på et område som er nytt for de fleste studentene. Et tiltak for å forbedre situasjon kan være å introdusere en kort obligatorisk oppgave, som vil få studentene til å lese tidligere i semesteret og som vil gi dem en viss skrivetrening. RELV202 endrer normalt tema hvert semester. Våren 2010 var det svært mange oppmeldte til egyptologi-temaet, som gjerne opplevdes mer arbeidskrevende enn forventet, særlig språkdelen av temaet (egyptisk/hieroglyfer).

2.4 Tverrfakultære og internasjonale samarbeid

Det andre kullet med studenter på det tverrfakultære masterprogrammet Region og regionalisering ble uteksaminert i 2010. Samarbeidsavtalene med de andre fakultetene som deltar i programmet vil bli fornyet og oppdaterte i begynnelsen av 2011.

Programmet måtte klare seg uten administrativ hjelp fra rundt juni 2009 – først på grunn av sykemelding og deretter fordi det ikke var ressurser på fakultetet til å erstatte stillingen da vedkommende sluttet. Fra 1. oktober 2010 finansieres imidlertid stillingen (20 prosent) igjen av fakultetet i perioden uten administrativt ansatt var behovet for en stilling tydelig - koordinering av flere involverte fakultet krever en solid administrasjon.

Religious Roots of Europe har tatt opp sitt andre kull studenter. Studentene på programmet er stort sett fornøyde med faginnholdet og med reisevirksomheten programmet legger opp til. Men både fakultetet, instituttet og studentene lider under mangelen på rutiner for denne typen fellesprogram. Programmets oppbygging og struktur er ikke klart definert og det mangler prosedyrer for utveksling av informasjon og karakterer mellom de ulike universitetene. Når det første kullet uteksamineres våren 2011, vil utfordringene rundt vitnemålsutstedelse melde seg for fullt. Administrative møtepunkter for de involverte universitetene ville kunne bedre denne situasjonen.

Fagene ved AHKR har i 2010 arbeidet målrettet med å utarbeide et mer oversiktlig og faglig fundert utvekslingstilbud for studentene. Fagene har tatt for seg sine respektive utvekslingsavtaler og valgt ut noen universitet som de vil videreutvikle og utvide samarbeidet med (blant annet gjennom økt lærerutveksling). Det vil også bli opprettet nye samarbeidsavtaler som følge av denne gjennomgangen. Instituttets øvrige avtaler vil bestå, og studentenes valgfrihet vil være like stor som før både blant instituttets og fakultetets generelle avtaler. Men når det gis visshet om at fagtilbudet ved disse utvalgte universitetene kan fungere som erstatning for eller støtte oppunder deler av graden, vil denne ordningen skape gode utvekslingsmuligheter også for studenter som foretrekker ferdigpreparerte utvekslingsopphold, og slik forhåpentlig øke andelen AHKR-studenter som reiser ut.

Arkeologis avtaler med universitetet i Bordeaux (Erasmus) og Witwaterstrand i Johannesburg står i sammenheng med det tette forskningssamarbeidet mellom AHKR og disse

institusjonene (blant annet med ERC-prosjektet, ledet av Christopher Henshilwood). Arkeologi er også med i Nordplussnettverket Nordplus Pan Nordic and Baltic Archaeology network sammen med 20 andre nordiske utdanningsinstitusjoner.

Historie har svært mange utvekslingsavtaler knyttet til faget, og det er visse uklarheter rundt tilhørigheten for noen av dem, siden språkstudenter også velger å studere historie når de reiser ut. I forbindelse med arbeidet med å anbefale avtaler for studentene, har fagmiljøet imidlertid gått systematisk gjennom avtaleporteføljen i 2010 for å redusere antall avtaler og fokusere mer på kvalitet og relevans for avtalene som gjenstår.

Kulturvitenskap deltar i et utvekslingsprogram for lærere og studenter i regi av Nordplus. Avtalen administreres fra Åbo Akademi, og deltakeruniversiteter/-høyskoler er Göteborg, Lund, Stockholm, Uppsala, Umeå, Gotland, Åbo, Reykjavik, Oslo. I 2010 har tre gjesteforelesere undervist gjennom dette programmet. Studentmobiliteten er ikke god nok på denne avtalen, noe som vil kunne bedres dersom den gjøres bedre kjent. Dessuten deltar to ansatte fra kulturvitenskap jevnlig i PhD-undervisning ved Universitetet i Zagreb.

I tillegg til å ha fått øremerket flere Erasmusavtaler innen Humanities, er religionsvitenskap også inne i et Nordplus-program, som involverer universitetene i Bergen, Helsingfors, København, Umeå, Uppsala og Aarhus. Religionsvitenskap er videre som nevnt partner i det nordiske masterprogrammet Religious Roots of Europe (RRE).

AHKRs undervisningstilbud på engelsk ekspanderer. Arkeologi tilbyr emnet ARK305 Archaeological Methods. Historie har tre faste tilbud: EUR103 - Europe after 1945: Resources, Demography, Economy, HIS111 - History of the United States og SAS13 - Norwegian Culture and History - Scandinavian Area Studies (et samarbeid mellom historie og kulturvitenskap). Enkelte semestre tilbys i tillegg temaer på engelsk innenfor fordypningsemnene i historie. Kulturvitenskap er i tillegg til SAS13 også involvert i SAS14, som er et samarbeid mellom kulturvitenskap, kunsthistorie og teatervitenskap. Religionsvitenskap gir undervisning på engelsk i RELV208 - Sami Religion. Faget har i løpet av 2010 utviklet flere engelskspråklige emner som vil undervises i 2011: RELV228 Religion and politics I, RELV229 Religion and politics II, RELV310 Assisted reading I og RELV311 Assisted reading II. De to sistnevnte er spesielt tiltenkt innkommende utvekslingsstudenter og kan tilpasses den enkelte students faglige behov. De kan også tilbys på andre språk enn engelsk avhengig av ressurser ved instituttet.

Instituttets arkeologer viderefører det gode samarbeidet med naturvitenskapelige miljøer, og dette er nå styrket gjennom at Christopher Henshilwoods ERC-prosjekt *Tracsymbols* er knyttet til instituttet. Faget har i 2010 tatt opp to nye kvotestudenter fra Afrika under professor Randi Hålands veiledning.

Til tross for den positive utviklingen i 2010, vil en videre utfordring for instituttet være å utvikle ytterligere engelskspråklige emner, særlig innenfor kulturvitenskap og arkeologi. I tillegg vil instituttet arbeide for å myke opp kravet til obligatoriske emner på masternivå, slik at utveksling også muliggjøres her.

2.5 Programsensor - hvordan følges programsensorrappporter opp

Arkeologi er i et avtalefestet programsensorforhold til og med vår 2013, kulturvitenskap til og med høst 2013. Historie får på plass programsensor i løpet av våren 2011, mens

religionsvitenskap i 2010 avsluttet en vellykket programsensorperiode og arbeider med å inngå en ny avtale. Midtøstenprogrammet har programsensor til våren 2012.

Programsensorene ved AHKR har kontraktsfestet at de skal levere rapporter om lag en gang i året. Når rapportene leveres, leses de av fagmiljøene og instituttledelsen og sendes også til fakultetet. Oppfølging av punkter i rapportene fører ofte til endring i emnebeskrivelser på faget. Fra 2011 har instituttet bestemt at programsensorrapporter skal tas opp som orienteringssaker i instituttets Utvalg for undervisning og internasjonalisering, slik at alle instituttets fagmiljøer gjøres kjent med innholdet i dem.

2.6 Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

AHKR har utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser for alle emner på bachelornivå og for en del på masternivå. Arbeidet med emnene på masternivå planlegges ferdigstilt i 2011. De disiplinbaserte bachelorprogrammene har alle læringsutbyttebeskrivelser, mens masterprogrammene får det i løpet av 2011.

2.7 Tilgang til relevant litteratur og undervisningsrom

Stort sett fungerer tildelte undervisningsrom godt. Imidlertid er tilgangen til Jekteviksbakken 31 (Juss 2) problematisk, da både faglærere og studenter må oppgradere nøkkelkort som fungerer i bygget. Der er også en del klager på Studentsenterets lokaler, som for eksempel dårlig luft og mangel på bord/stoler, samt at undervisningsrommene generelt er for små.

Det har for noen fag vært problemer med tilgang til litteratur, som for eksempel større forsinkelser, mangler og feil i kompendiene, samt at nyere bøker tidlig er blitt utsolgt fra forlag. Ofte er kommunikasjonen med forlagene for dårlig. På flere av kulturvitenskapsemnene klager studentene over å måtte lese svensk litteratur og foretrekker engelsk. Men den svenske faglitteraturen er svært sentral i kulturvitenskap og det er vanskelig å sette opp en tilfredsstillende pensumliste uten denne.

2.8 Studentevalueringer

Historie evaluerer alle emner hvert år, mens de andre tre fagene evaluerer utvalgte emner. Evalueringene blir som oftest gjennomført på siste forelesing. På forelesningene treffes imidlertid sannsynligvis kun de ivrigste studentene, men det er gjerne også disse som har fulgt undervisningen og er de beste til å evaluere den.

Evalueringresultatene innlemmes i den obligatoriske emnerapporten som emneansvarlig skriver etter hver undervisningsperiode. Historie har også rutine for å utarbeide en samlet analyse av alle evalueringresultat på faget. Evalueringene er et viktig grunnlag for en kontinuerlig vurdering og forbedring av undervisningstilbudet.

2.9 Ekskursjoner

Gjennomføringen av ekskursjoner ble vanskeliggjort på grunn av budsjettssituasjonen. Det ble imidlertid tildelt 43.000 kroner til ekskursjoner, til henholdsvis historie (Syria), midtøstenkunnskap (Syria), arkeologi (Lygra), arkeologi (Polen) og kulturvitenskap (Oslo).

3.0 Resultater

3.1 Strykprosent og frafall

Frafallet på lavere grad som kommer frem av DBH-tallene er høyt på alle de tilrettelagte programmene. Dette er i imidlertid naturlig, siden mange har søkt overgang til de nye, disiplinbaserte programmene.

Samtidig rapporterer DBH om et stort frafall på masternivå – særlig på Region og regionalisering, historie, kultur- og religionsvitenskap. Instituttet får imidlertid ikke det høye frafallstallet til å stemme med den virkelige situasjonen på masterprogrammene, og konkluderer med at tallene også må omfatte studenter i permisjon. På masternivå har instituttet i 2010 opplevd en tendens til flere søknader om et femte semester, men ikke at studenter faller fra i nevneverdig grad.

Når det gjelder stryk ved AHKR, har vi allerede omtalt HIS101 som i 2010 fortsatt hadde en nokså høy strykandel (19 prosent). Også HIS115 hadde en del stryk (20 prosent). Samtlige emner på historie lavere grad hadde i 2010 kandidater som ble vurdert til karakteren F, med ett unntak det er verdt å merke seg: Det relativt store emnet HIM201 hadde ingen F-kandidater i 2010.

Arkeologi hadde i 2010 relativt lite stryk, og tre emner på lavere grad var uten F-kandidater – det største var ARK202. ARK-emnet med mest stryk var ARK102 med 16 prosent. Kulturvitenskap opplevde også lite stryk, høyest var andelen på KUVI101-A (14 prosent). Kulturvitenskap hadde flere laveregradsemner der ingen ble vurdert til F – også emner på 100-nivå som KUVI105 og KUVI107. Religionsvitenskap opplevde stryk på alle emner på 100-nivå i 2010. Flere store emner på 200-nivå var imidlertid uten F-kandidater, for eksempel RELV202 og RELV202SEM.

Emner der ingen ble vurdert til karakteren F bør også undersøkes av programsensor, blant annet for å se karakterbruken i sammenheng med bruk av ekstern sensor på eksamen. Bruken av obligatoriske oppgaver, veiledninger og obligatorisk oppmøte kan imidlertid forklare at potensielle F-kandidater lukes ut før de kommer til eksamen. Dette er i så fall en positiv og tilsiktet effekt.

På masternivå var det i 2010 svært lite stryk, noe som er helt naturlig for studier på dette nivået.

3.2 Karakterfordeling

Andelen som får A er høy på masterprogrammene i historie (17 prosent), kulturvitenskap (21 prosent) og religionsvitenskap (26 prosent). Dette er tall for alle emner, ikke bare masteroppgaven. Andelen er lavere på arkeologi, men både arkeologi og kulturvitenskap har

en del emner på master med karakterskalaen bestått/ikke bestått, noe som gjør dette bildet noe uklart.

Når det gjelder masteroppgavene (350-emnene) er fordelingen av karakterer slik i 2010:

Emne (antall kand. i parentes)	A (%)	B (%)	C (%)	D (%)	E (%)
ARK350 (10)	10	20	70	0	0
HIS350 (31)	16	37	34	13	0
KUVI350 (5)	20	20	40	20	0
RELV350 (10)	40	40	20	0	0
REG350AHKR (2)	0	50	50	0	0

Avsluttende eksamen på masterprogrammene har en relativt høy snittkarakter. I perioden 2007-2010 ligger arkeologi, historie og religionsvitenskap på et gjennomsnitt på B, kulturvitenskap på C. UHR har tatt opp bruken av Gauss-kurven også på disse emnene. Instituttet anser i utgangspunktet en slik praksis som lite hensiktsmessig, blant annet fordi antallet kandidater på noen av disse emnene er for lav. 40 prosent A på RELV350 er likevel noe høyt, og karakterbruken på 350-emnene vil diskuteres videre med alle fagmiljø ved AHKR.

Vi ser imidlertid at klagefrekvensen på 350-emnene er økende. I 2010 mottok alle fire fag klager på bedømmelsen av masteroppgavene – til sammen ni klager, hvorav tre førte til endring av karakter til søkers gunst. Til sammenligning mottok instituttet mellom én og tre klager årlig i perioden 2007-2009, og i løpet av hele perioden var det bare to som fikk bedret karakteren som følge av klagen. Årsaken til økningen i antall klager på 350-emnene er ikke klar, men det kan delvis skyldes at veileder for masteroppgaven ikke lenger er medlem i kommisjonen.

Den økte tendensen for klage på karakteren viser seg i enda større grad på lavere nivå: AHKR mottok ca 45 klager per år i perioden 2007-2009, mens antallet var 69 i 2010. Årsaken til dette antas å ligge i skoleverket der elevene i økende grad er vant til å klage og argumentere for sine prestasjoner. Medieomtale av studenter som har gått fra D til B etter en klage kan også være en sannsynlig årsak til at flere velger å klage. Arbeidet med klager og de forutgående karakterbegrunnelsene utgjør etter hvert en betydelig del av eksamensarbeidet ved instituttet, noe som krever ressurser.

På lavere grad så karakterene for 2010 ut til å fordele seg ganske jevnt, men noen emner merket seg ut. Noen emner hadde så få kandidater at karakterfordelingen ikke kan tas med i vurderingen av instituttets generelle karaktersetning – emner med under seks kandidater er derfor ikke regnet med i følgende oppsummering.

På arkeologi hadde emnene ARK204 og ARK250 som høyest andel A (11 prosent). Dette er

lavt sammenlignet med instituttet som helhet: På historie utmerket HIS250 (veiledet bacheloroppgave) seg med en høy andel A (29 prosent). På kulturvitenskap hadde KUVI101, KUVI104, KUVI105, KUVI106, KUVI202, KUVI204 alle en A-andel på over 19 prosent – høyest var KUVI202 og KUVI204 med 30 prosent A. Religionsvitenskap hadde mer enn 19 prosent A på RELV105, RELV201 og RELV207 – høyest var RELV201 med 22 prosent. Ellers hadde programemnet MKU250 en høy A-andel på 33 prosent.

Programsensorene ved instituttet bør gjennomgå karakterbruken på emner med en A-andel over 20 prosent.

3.3 Gjennomføring på mastergrad

I 2009 uteksaminerte AHKR 81 masterstudenter fordelt på instituttets fem masterprogram (for Region og regionalisering er bare de med veiledning ved AHKR regnet med). I 2010 hadde antallet sunket til 58, noe som ga en nedgang på nesten 30 prosent. Nærmere gjennomgang av tallene viser imidlertid at nedgangen speiler antallet studenter som begynte på masterprogrammene våren i 2008 i forhold til i 2007 – en reduksjon som delvis skyldes at det tas opp historiestudenter på mastersamarbeidet med HiB kun annethvert år. Det er også positivt å se at antallet som fullfører på normert tid ligger rimelig høyt og stabilt på rundt 70 prosent (70 prosent i 2009 og 74 prosent i 2010). Masterseminarene ser ut til å ha en positiv innvirkning på antallet oppgaver innlevert på normert tid.

4.0 Programportefølje

De tilrettelagte studieprogrammene ved AHKR er vedtatt nedlagt, sammen med de aller fleste slike program ved HF. Middelalderstudier hadde siste opptak høsten 2009, mens Antikke studier, Midtøstenstudier og Europastudier hadde siste opptak høsten 2010. Det samfunnsvitenskapelige fakultetet har opprettet et nytt bachelorprogram i Europastudier med første opptak høsten 2011) der de tidligere programemner EUR101 (samarbeid historie og sammenliknende politikk) og EUR103 (historie) videreføres og historie inngår som en av to spesialiseringmuligheter.

Selv om de tilrettelagte programmene legges ned, er det AHKR's intensjon langt på vei å videreføre en del emner som ble utviklet for programmene. Dette fordi de også har tiltrukket seg mange studenter fra fagene (utenfor de tilrettelagte programmene). Det har vært diskutert flere måter å organisere programemnenes plassering og betydning i de disiplinbaserte programmene på, og emnepakker og studieretning har vært oppe som mulige løsninger. Instituttets tilbud er altså ikke vesentlig forringet av programnedleggelsene, og i påvente av en eventuell opprettelse av et formelt pakketilbud innen programområdene, vil en i første rekke sørge for god informasjon på egne nettsider i forkant av søknadsfristen våren 2011, særlig om det godt utviklede tilbudet innen Midtøstenkunnskap.

4.1. Masterprogrammet Region og regionalisering

Programmet vil fra høsten 2011 gjennomgå forandringer: Det vil innføres et nytt programemne og programstyret vil fjerne muligheten for å ta 30-stp masteroppgave da dette ikke har vekket interesse blant studentene. Det nye programemnet opprettes ved AHKR som følge av endring i tilbudet ved geografi. Det er positivt at programmet på denne måten får en tydeligere AHKR-forankring, men årsaken til at emnet måtte opprettes er uheldig. I lys av at dette skal være et flerfaglig og flerfakultært program er det beklagelig at geografi ikke har prioritert å ta programstyret med på høring i forbindelse med omleggingen av emnetilbudet.

Synliggjøring av masterprogrammet Region og regionalisering er en utfordring, siden det faller litt utenfor de deltakende instituttens ordinære programtilbud. AHKR vil derfor i 2011 fokusere på publisitet rundt programmet i form av nyhetssaker, presentasjoner og programmets kontakt med omverden. AHKR ser programmet som et viktig redskap for UiBs samfunnskontakt.

4.2. Årsstudium

AHKR tilbyr årsstudium i historie og religionsvitenskap som består av 100-nivået i fagenes BA-program. Begge er store undervisningsfag som er obligatoriske i grunn- og videregående skole, og tilbudet rettes derfor først og fremst mot lærere som vil etterutdanne seg innen disse fagene eller personer med en ferdig grad som ønsker å kvalifisere seg til PPU-opptak. Begge årsstudiene har høye søknadstall – for høye i forhold til den målgruppen studiene egentlig er ment for – noe som gir uforholdsmessig høyt karakterkrav for opptak. Vi ser også at begge årsstudiene rekrutterer studenter til bachelorprogrammene. Dette er selvfølgelig positivt, men viser at årsstudiene bør presenteres på en annen måte for å oppfylle sitt egentlige mål.

4.3. PPU og Integrert lektorutdanning

Historie og religionsvitenskap er store PPU-fag og viktige fag II i Integrert lektorutdanning (IL). Etter store oppstartsproblemer og modellbytter på IL ser vi nå at tilbudet fungerer relativt bra både faglig og administrativt. Det krever imidlertid mye ressurser for relativt få studenter. De knappe didaktikkressursene ved instituttet har i 2010 vært en ekstra utfordring og førte blant annet til at opptaket på religionsvitenskap måtte begrenses. Dette fikk følger for PPU-søkere med religionsvitenskap som ett av søkerfagene, og også for andre PPU-fag som mistet studenter på grunn av dette. Vi anser imidlertid utdanning av dyktige lærere innen historie/samfunnsfag og RLE/Religion og etikk som en viktig oppgave, og jobber for å kunne styrke tilbudet vårt i tiden som kommer – for eksempel i form av ytterligere én full stilling i religionsdidaktikk.

Historie slo i 2010 sammen undervisningen på HIDID112 (IL) og DIDAHIS2 (PPU) for å begrense ressursbruken. Emnene har ulikt omfang og ulik vurderingsform, men opplegget fungerte selv om det bør på visse utfordringer.

4.4. Etter- og videreutdanning

AHKR er involvert i flere etter- og videreutdanningskurs i regi av SEVU. Historie tilbyr kurs i arbeidslivsstudier. Kulturvitenskap er faglig ansvarlig for kurs i matkultur (MAKU) og byggeskikk (BYG). Det synes å være behov for et mer omfattende og systematisk etterutdanningstilbud til religionslærere, noe som kan ha sammenheng med spesielle utfordringer i de nye fagene RLE og Religion og etikk. Fagene er også involvert i Faglig-pedagogisk dag.

5.0. Instituttets samlede vurdering

Instituttets emneportefølje er tilpasset ressursene, og det har ikke vært store problemer på utdanningssiden i 2010, med unntak av situasjonen på arkeologifaget (der det i 2011 skjer to ansettelser), og i historie- og religionsdidaktikk (der det i 2011 er tilsatt en historiedidaktiker og en førsteamanuensis II i religionsdidaktikk).

Rekrutteringssituasjonen har bedret seg, spesielt på lavere grad. En ser dette i sammenheng med den synliggjøring av fagene som disiplinbaserte bachelorgrader har ført med seg, men også som en konsekvens av omleggingen av emnestrukturen på noen fag.

Internasjonaliseringsarbeidet er kommet videre, og fagmiljøene er blitt sterkere involvert. Instituttets fagmiljøer har kontroll med eksisterende utvekslingsavtaler og har påbegynt arbeidet med klare anbefalinger om utenlandske studiesteder.

Til tross for en vanskelig økonomisk situasjon ved Det humanistiske fakultet i året som har gått, har AHKR unngått kutt i undervisningstilbudet i 2010. Instituttet er tilfreds med at økonomiske begrensninger ikke har gått ut over studiekvaliteten, og at den faktisk også er bedret på noen felt. AHKR opplever at de ansatte er levende engasjerte i instituttets undervisningstilbud, og kan i oppsummeringen av 2010 se tilbake på et år med god studentrekruttering og gode resultater.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 10.3.2011

Sak 11/11

Høringsuttalelse om forslag til endring av norm for emnestørrelse ved HF

Visedekan for utdanning har lagt fram et forslag til endring av normen for emnestørrelse ved HF og innføring av fagemner i første semester av bachelorgraden. Forslaget er å endre dagens emner fra 15 studiepoeng (stp) til enten 10 eller 20 stp. Fagene skal tilby et visst antall emner på 20 stp som skal utgjøre hovedblokkene i faget. I tillegg dannes emner på 10 studiepoeng, og i første semester gjøres det plass for et av disse. UUI ved AHKR drøftet saken 7.3.2011.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet slutter seg til høringsuttalelsen fra UUI.

Christhard Hoffmann

Uttalelse fra UII om endring av norm for emnestørrelse ved HF

UII ved AHKR hadde saken oppe 7.3.2011.

Alle fagmiljøene ved AHKR er positive til et 10 studiepoengs fagemne i førstesemester av bachelorgraden. Et flertall mener at en kan diskutere innføring av et 10 studiepoengs fagemne i første semester uavhengig av diskusjonene om breddekrav, emnepakker og en total omstrukturering av lavere grad.

Når det gjelder endring av norm for emnestørrelse, er fagmiljøene delt.

Arkeologi ser fordeler med å endre emnestørrelsen på faget, da emner på 10 studiepoeng kan passe godt til opplegget på arkeologifaget – kanskje bedre enn dagens struktur med 15 studiepoeng. Emner på 20 studiepoeng er imidlertid ikke ønskelig. **Historie** er også positiv til en omstrukturering av emnesammensetning og -størrelse, som ifølge fagmiljøet kan skape en større fleksibilitet i historietilbudet, samt en mulighet for studentaktiv undervisning. Faget ser det blant annet som en fordel å øke omfanget av bacheloroppgaven til 20 studiepoeng, men finner også ulemper med den foreslåtte modellen – for eksempel at endret vektlegging kan endre fagets identitet. **Kulturvitenskap** er på sin side svært negative til en endring av emnestørrelsen på faget, blant annet på bakgrunn av at en ved søsterfaget kulturhistorie ved UiO mener at deres 10-poengsemner er for små og ikke fungerer helt tilfredsstillende. **Religionsvitenskap** går også klart imot forslaget, først og fremst fordi det anses som unødvendig og ubegrunnet.

Alle fag ved AHKR mener det mangler *faglig* argumentasjon for forslaget og mener at den store arbeidsoppgaven det er å endre alle fagets emnebeskrivelser og studieplaner – også administrativt, men først og fremst faglig – tas for lite på alvor i sakens fremstilling. Videre mener tre av fagene at saken ikke synes å ha vokst frem fra fagene selv, som en løsning på utfordringen med fagemne i første semester.

Alle fagene ved AHKR mener at det kan utvikle seg et syn der 10-studiepoengsemnene regnes som annenrangs. Videre vil det for alle fag, med unntak av historie, være vanskelig å se for seg hvilke emner som skal utvikles til 20 studiepoeng og hvilke som skal utvikles til 10 studiepoeng. Modellen synes altså å passe best for historiefaget, der en med letthet kan utvikle de to innføringsemnene og bacheloroppgaven til 20 studiepoengs emner.

Fagene ved AHKR ser altså ingen umiddelbar sammenheng mellom det å innføre et fagemne i første semester og det å endre emnestørrelsen på fagene. Alle fag er positive til faglige innføringsemner og ønsker å gå aktivt inn for dette. Men det er bare historie og arkeologi som kan tenke seg å endre dagens emnestruktur på 15 studiepoeng. Historie kan gå inn for en struktur på 20 og 10 studiepoeng, mens det for arkeologi kun er aktuelt med emner på 10 studiepoeng. Religionsvitenskap og kulturvitenskap ønsker å bevare dagens emnestørrelse. For kulturvitenskap er det et vilkår at en eventuell innføring av et fagemne i første semester ikke fører til endringer i resten av fagets struktur, slik forslaget i denne saken legger opp til.

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for fremmedspråk

Referanse

2011/1412-TET

Dato

26.01.2011

Høring – forslag til endring av norm for emnestørrelse ved HF

I det vedlagte notatet legger visedekan for utdanning bl.a. frem et forslag til endring av normen for emnestørrelse ved HF. Et eventuelt vedtak om endring av emnestørrelsen vil åpne for å vurdere de andre skisserte endringene i notatet, som endring av førstesemesterstudiet, endringer i strukturen til bachelorgraden og for en gjennomgang av strukturen på integrert lektorutdanning.

Før innføringen av kvalitetsreformen var emnene på laveregradsnivå hovedsakelig organisert som halv- og helårsheter, dvs. del- og grunnfag, på henholdsvis 30 og 60 studiepoeng. HF valgte ved innføringen av kvalitetsreformen en hovedmodell med 15 studiepoengsemner¹, slik at ett semesters fulltidsstudier (30 studiepoeng) normalt skulle dekkes av to emner på 15 studiepoeng. Et unntak fra denne modellen er førstesemesterstudiet, som består av tre 10 studiepoengsemner. Den avvikende strukturen til førstesemesterstudiet gjør at studenter som for eksempel har ex.phil. fra tidligere kommer skjevt ut i forhold til studiepoeng i dette semesteret. På integrert lektorutdanning har man allerede vært nødt til å opprette "reduerte" versjoner av emner, det vil si at man på lektorutdanningen har egne emneverasjoner på 10 studiepoeng, bl.a. for å kunne gi plass til emner i fagdidaktikk på 5 studiepoeng. En løsning med emner på 10 og 20 studiepoeng vil føre til at samme emneverasjon i større grad kan benyttes både i lektorutdanningen og i de vanlige løpene, noe som trolig vil være mer kostnadseffektivt.

---

¹ I Det humanistiske fakultetets utfyllende regler angis 15 studiepoeng som en norm for våre emner:

Utfyllende regler for gradsstudium ved Det humanistiske fakultet Til § 8 Studiestruktur, studieplan og emneomtale

...

Størleiken på emne ved Det humanistiske fakultet er normalt på 15 studiepoeng. Mindre einingar på 10 og 5 studiepoeng kan nyttast når særskilde og faglege omsyn talar for det. Emne knytt til utøvande musikkutdanning og praktisk-pedagogisk utdanning kan ha avvikande emnestørleik.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

---

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
Telefaks 55589383
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgt. 1
Bergen

Saksbehandler
Terje Torgilstveit
55583815

Andre studiesteder har valgt andre modeller enn vår. Emner fra for eksempel HF ved Universitetet i Oslo er normalt på 10 studiepoeng, og dersom vi endrer emnestørrelse fra 15 studiepoeng til 10 eller 20, så vil det kunne lette sammenlikning og innpassing av emner avlagt ved de to største universitetene. Dersom semesteret bygges opp av ett emne på 20 studiepoeng og ett emne på 10 studiepoeng, vil antallet eksamensforekomster bli noenlunde som i dag. Dersom hovedregelen i stedet blir at semesteret bygges opp av tre emner på 10 studiepoeng, så vil også antall eksamensforekomster øke, noe som vil medføre økte kostnader. En endring av emnestørrelsen vil også føre til at hele emneporteføljen ved HF må gjennomgås og endres.

Vi ber i denne omgang om kommentarer til forslaget om å endre norm på emnestørrelsen innen 22. mars 2011, og det tas sikte på å legge saken frem som vedtakssak på fakultetsstyremøtet 12. april 2011.

Vennlig hilsen

Gjert Kristoffersen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

Vedlegg: Notat om førstesemester og emnestørrelse av visedekan for utdanning

Kopi
Senter for vitenskapsteori
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for middelalderstudier

Skaffa rom til fag i første semester, eller gjeva opp 15-studiepoeng som standard emnestorleik

Visedekan for utdanning Jan Oldervoll

Bergen 11.1 2011

Utgangspunktet for dette notatet er eit utbreidd ønskje om å skaffa rom til fagemne alt i første semester i bachelorgraden ved Det humanistiske fakultet. Difor første lekken i overskrifta. Alt frå august 2010 har eg prøvt utforma modellar for å få til dette. Modellane har vore presentert for instituttleiarar og diskutert i djupn med studieleiarar og undervisningskoordinatorar. Alle har hatt problematiske sider. Det problematiske oppstår først og fremst fordi fagemne hos oss har standarstorleik 15 studiepoeng, medan førstesemesteremne er (og må vera) på 10 studiepoeng. Ein viktig grunn til dette er at dei andre fakulteta hos oss har 10 studiepoeng, men også at kravet til førstesemesteremne i Universitetslova er 10 studiepoeng ex.phil. og 10 studiepoeng ex.fac. Når det så både skal vera rom for spesialiseringa i bachelorgraden og i årsstudium (både direkte opptekne studentar og dei som vil ha fag to med tanke på PPU), vart resultatet enten at det måtte opprettast ei rekkje mindre emne, eller at emne måtte undervisast i begge semester, eller ein kombinasjon av dette.

Etter kvart er eg komen til at berre ved å gå over til 10 eller multiplum av 10 studiepoengsemne kan ein få kabalen til å gå opp på ein fornuftig måte. Difor andre lekken i overskrifta. Det kan også leggjast til at dei andre universiteta har 10 studiepoengsemne som standard. Unnataket er NTNU, som har 7,5. Overgang til 10 poengsemne (eller multiplum av 10) vil gjera tilpassing av emne frå andre fakultet ved UiB eller andre universitet.

Kva står fast?

1. Emnestorleiken på førstesemesteremna. Her er me delvis styrt av dei andre fakulteta, delvis av universitetsloven, som seier at me skal ha 10 studiepoeng ex.phil. og minimum 10 studiepoeng ex.fac..
2. Utdanningsplanane må kvart semester innehalda 30 studiepoeng, korkje meir eller mindre.
3. Minstekrav for opptak til PPU er 60 studiepoeng i faget. Det kan me ikkje gjera noko med.
4. No er spesialiseringskravet 90 studiepoeng. Dette er reglementsfasta for UiB, universitetsloven krev 80. Oslo og fleire andre har 80.
5. Det må vera råd å studera eit kvar fag i kombinasjon med førstesemesteremne, men også alleine som eit andrefag. Eller sagt på ein annan måte, studentar i spesialiseringsfag og årsstudium må kunna dela undervisning.
6. Talet på emne bør ikkje aukast. Fleire emne fører normalt til at me brukar meir ressursar på vurdering. Det er ikkje ønskjeleg.

Ny mal for emnestorleik

Sidan førstesemesteremna (og dei fleste emne frå andre fakultet og universitet) er på 10 studiepoeng og eit semester må innehalda 30, vil det vera lettare å konstruera utdanningsplanar om emnestorleiken var 10 studiepoeng. Om me går ned til 10 studiepoeng som normalstorleik på emna våre, vil det for mange fag føra til at det må undervisast i fleire emne for å fylla kravet til spesialisering. Det er ikkje ønskjeleg. Men utdanningsplanane vil også ha plass til emne på 20 studiepoeng. Eg går difor inn for at me aukar storleiken på nokre emne, til 20, og minkar på resten, til 10. Dermed kan me halda talet på emne konstant. Dei store emna kallar eg heretter hovudblokker, dei små støtteemne. Grunnen til at eg innfører blokkomgrepet er at sjølv om ei blokk etter mitt syn helst bør vera eitt emne på 20 studiepoeng, kan den i prinsippet også bestå av to på 10.

Legg ikkje for mykje vekt på omgrepa hovudblokk og støtteemne. Ein kan då lett forstå det slik at støtteemna er av ein annan karakter enn hovudblokker og mindre viktige. Slik bør det knapt vera, men inntil betre nemningar er på plass vel eg å bruka desse.

Førstesemester

Eg går inn for at me berre skal ha krav til to innføringsemne (førstesemesteremne) i graden vår, minstekravet i universitetslova, og det same som dei andre universiteta stort sett har. For å skaffa rom til mest mogeleg fag i første semester går eg inn for at studentane som hovudregel tek eit emne kvart av dei to første semestera. Det er rimeleg at ex.fac.-emna blir lagde til første semester, sidan desse i større grad enn ex.phil. er emne fagstudiet direkte byggjer på. Dermed må ex.phil. leggast til andre semester. Det vil også ha som sideeffekt ein forbetra arbeidssituasjon for dei tilsette ved ex.phil., ved at arbeidsbelastninga deira vert betre fordelt over året. Dermed er det også mogeleg å tilsetja fleire i full stilling.

No har me tre ex.fac.-emne, tekst og kommunikasjon, tekst og kultur og akademisk skriving. No må alle ha akademisk skriving, og kan velja mellom dei to andre. I den modellen me no ser på vil også akademisk skriving bli valfri. Studentane må altså ta eitt av tre ex.fac.-emne. Det bør då vera slik at kvart bachelorprogram tilrår eit av dei tre for studentane i programmet. Det bør truleg vurderast om ein kan redusera valfridom til to, enten ved at eitt av dei vert lagde ned eller at ein innhaldsmessig slær saman to av dei. Studentar i språkfag vil t.d. ha stor nytte både av tekst og kultur og av språk og kommunikasjon, men må etter noverande modell velja eitt av dei. Ein kan då tenkja seg at dei blir slått saman og på den måten gje studentane eit startgrunnlag både i språk- og litteraturdelen.

Fagoppbyggjing

Eit kvart studieprogram (BA) byggjer tre **hovudblokker** (hovudblokk A, B og C), kvar på 20 studiepoeng. Som tidlegare sagt kan ei blokk kan enten vera eitt emne på 20 studiepoeng, to emne kvar på 10 studiepoeng eller også eitt på 15 og eitt på 5. Blokk A blir undervist i haustsemester, blokk B i vårsemester og blokk C enten i haustsemester eller helst i begge. C-blokka kan vera ei bacheloroppgåva på 20 studiepoeng, men også ei oppgåve på 15 pluss eit emne på 5, sjølv om det siste truleg er lite formålstenleg. I tillegg til hovudblokkene må me ha **støtteemne** på 10

studiepoeng. Her må det minimum vera eit tilbod om eitt på 100-nivå om hausten og eitt på 200-nivå (som krev forkunnskapar) både haust og vår, og som kan studerast enten samen med blokk B eller blokk C. Desse kjem i tillegg til emne i blokkene. Støtteemne på 100-nivå må kunna takast både før, parallelt med og etter at ein har teke hovudblokkene. Støtteemne på 200-nivå kan takast parallelt med eller etter ein har teke hovudblokkene.

Etter mitt syn vil det vera ein styrke for faga å få emne som er større enn dagens standard. Eg trur også det vil vera bra i kvart semester å ha eit stort hovudemne å studera, og ikkje to jamstore.

Minimumstilbodet for eit fag vil vera å ha tre emne på 20-studiepoeng, og tre på 10 studiepoeng, totalt seks, eller det same som i dag. No må ein ha minimum seks emne kvart på 15 studiepoeng. Det er også mogleg for fag å gå saman om støtteemne, eller å setja krav om støtteemne frå andre fag i ei spesialisering. Ein kan t.d. utvikla metodeemne og meir teoretiske emne som kan vera felles for fleire fag. Særleg i språkfag burde dette kunna vera interessant. Ein kunne også tenkja seg at emne i t.d. allmenn litteratur eller språkvitskap kan brukast som støtteemne i språkfag. I historie kan det vera rom for emne frå t.d. religionsvitskap, men også frå t.d. sosialantropologi eller samanliknande politikk.

Dette inneber at ein innfører eit kjernestoff i alle fag (blokk A og B) på 40 studiepoeng. Kjernestoffet kan så utvidast i breidda med støtteemne og i djupna med bacheloroppgåve. I tillegg kan ein sjølvst i eitt semester studera ei hovudblokk på 20 pluss eit støtteemne på 10 studiepoeng.

Utdanningsplanar

I det følgjande tek eg utgangspunkt i at studenten skal ha to fag, begge skal kvalifisera til opptak til PPU (60 studiepoeng) og minst eitt av dei skal kvalifisera til opptak til MA. I begge faga kan studentane tilrådest å studera hovudblokkene i rekkefølge A, B, C, men det er ikkje andre krav om rekkefølge eller avlagte poeng før opptak til emne. Det er også 10 frie studiepoeng for studenten. Totalt har studenten fem hovudblokker (tre i MA-faget og to i PPU-faget). Med ei hovudblokk i kvart semester vil ha i alle semester han rom for enten eit førstesemesteremne eller eit støtteemne. I eitt av semestra studerer han berre støtteemne. Eg tek også som utgangspunkt at blokk B byggjer på blokka og må takast etter denne.

Eit fagstudium kan ein i utgangspunktet berre ta til med i haustsemester. Med fagstudium meiner eg studiet av hovudblokker. Derimot kan ein gjerne ha teke eit støtteemne på 100-nivå før den tid. C-blokka (bacheloroppgåva) kan enten leggjast til etter første fag eller etter andre fag. To av dei tre åra er dermed fylte. I det tredje studerer ein blokk C, men ein fyller også opp med det som er naudsynt for å nå krava om 90 studiepoeng i det eine og 60 i det andre faget. Blokk C kan studerast både i haust- og vårsemesteret.

Utdanningsplan, eksempel 1:

År	Semester	10 studiep.	10 studiep.	10 studiep.
1	Haust		Blokk A, fag 1	Ex.fac.
	Vår		Blokk B, fag 1	Ex.phil.
2	Haust		Blokk A, fag 2	støtteemne fag 1 el 2
	Vår		Blokk B, fag 2	støtteemne fag 1 el 2
3	Haust	støtteemne fag 1 el 2	støtteemne fag 1 el 2	Frie studiepoeng
	Vår		Blokk C, fag 1 el 2 (bacheloroppgåve)	støtteemne fag 1 el 2

Utdanningsplan, eksempel 2:

År	Semester	10 studiep.	10 studiep.	10 studiep.
1	Haust		Blokk A, fag 1	Ex.fac.
	Vår		Blokk B, fag 1	Ex.phil.
2	Haust	støtteemne fag 1	støtteemne fag 1	Frie studiepoeng
	Vår		Blokk C fag 1 (bacheloroppgåve)	støtteemne fag 1
3	Haust		Blokk A, fag 2	støtteemne fag 2
	Vår		Blokk B, fag 2	støtteemne fag 2

I fag der blokk b byggjer på blokk A, og der ein berre underviser i blokkene i eitt av semestera, kan blokkene i einutdanningsplan berre plasserast slik det her er vist. Unntaket er blokk C, som kan leggjast til både haust- og vårsemesteret. Støtteemne og frie studiepoeng kan plasserast slik ein sjølv vil. Det same gjeld i teorien ex.fac. og ex.phil. Særleg for studentar som vil utanlands kan det vera fornuftig å flytta blokk C til haustsemesteret for på den måten å gjera det enklare å vera ute i det lange vårsemesteret.

Men det må presiserast at utan krav til rekkefølge vil utdanningsplanane kunna byggjast på meir fritt.

Utanlandsopphald

I eksempel 1 har studenten stor fridom i andre året, i eksempel 2 i tredje. Det er sjølv sagt dette året det høver best å leggja inn eit utanlandsopphald. Her kan studenten studera emne som går inn i eitt av dei to faga, eller ta frie studiepoeng. Det vil også vera praktisk mogeleg at han skriv bacheloroppgåva si medan han er i utlandet. Då vil det vera rom for eit heilt år ute.

Integrert lektorutdanning

Denne modellen gjer det enklare å få til eit godt løp for lektorstudentane, i og med at løpa heile vegen har ein 10-studiepoengsopning som kan brukast forholdsvis fritt. Dermed kan ein få til eit løp som på den eine sida er mykje enklare, mindre ressurskrevjande og opnar for enklare overgang, samstundes som ein beheld det verdfulle i integrasjonstanken. Ein kan til og med tenkja seg å få til ein større grad av integrasjon, der fagdidaktikk og fag er integrert i same emnet og kan vera eit alternativ, både for lektorstudentar og for andre. Fagdidaktikk er noko meir enn formidling i skulen. Alle studentane våre vil gå til eit arbeid der formidling er ein vesentleg del.

Årsstudium

Modellen gjer det enkelt å passa inn årsstudium, sidan alle fagstudium startar i eit haustsemester og ein står fritt til kva støtteemne ein kan ta.

Breiddekrav

Om det skulle bli aktuelt å innføra breiddekrav, kan dette gjerast ved å krevja at studentane har både blokka A og blokk B ei eit ekstra fag i tillegg til spesialiseringa. Dette er same kravet dei no har i Oslo. Med vår spesialisering vil det sei at ein då berre har 30 heilt frie studiepoeng.

Kollisjon

Sidan studentar står forholdsvis fritt til å plassera støtteemna der dei vil i studieløpet sitt, bør ein kanskje gjera eit grep for å unngå kollisjon. Ein kan t.d. innføra ein regel om at blokkemne skal undervisast før lunsj, støtteemne etter lunsj.

Vurdering

Det kan vera fornuftig å vurdera ei eller anna standardisering av vurderingsformene. Skrivning og tilbakemelding er ei viktig undervisnings- og vurderingsform. I første semester kan studentane få ein del grunnleggjande skriveopplæring i ex.fac. og blokk A kan basera seg på ei semesteroppgåve og skriftleg eksamen. I blokk B nyttar ein seg av det ein har lært i førstesemester og baserer vurderinga på ei mappe. I støtteemna, som folk gjerne tek saman med blokkemne, kan det vera naturleg å basera seg på skuleeksamen. Men sjølvsagt må det vera slik at emneinnhaldet må vera styrande også for vurderingsforma.

Fordelar for faga

- Ein får mesteparten av tida til studentane alt frå første dag.
- Det er ikkje naudsynt å undervisa i fleire emne enn i dag. Behovet for å undervisa i nokre støtteemne begge semester kan dukka opp, men er ikkje absolutt naudsynt.
- Det vil vera mogeleg å operera med varierende emnestorleik, alt frå 5 til 20 studiepoeng.
- Ein får endå eit høve til å vurdera om ein treng til alle emna enn i dag har.
- Høve til å bruka mindre emne bør gjera det lettare å samarbeida om emne til bruk i fleire fag.
- Det er lettare å innpassa emne frå andre UiB-fakultet i graden , jamvel i spesialiseringa.
- Ein får eit system som gjer at det er lettare å tilpassa emne frå andre universitet i graden og også samarbeida om emne på tvers av institusjonar.
- Fordi det er skilt mellom basisemne og støtteemne burde det vera enklare å innpassa utanlandske emne i graden, samstundes det er veldefinerte opningar i studieløpet for utanlandsopphald.
- Ein vil kunna forbetra og forenkla lektorutdanninga, samstundes, innanfor denne modellen.

Utfordringar for faga

- Den store praktiske utfordringar er å setja saman det totale læringsinnhaldet til nye einingar på i utgangspunktet 10 og 20 studiepoeng. Men ein skal ikkje overdriva desse problema. Det er ikkje nødvendigvis slik at det treng gjerast særskilt mykje med dei eksisterande emna, storleiken kan vera bestemt av dei krav ein set til studentane. Det kan t.d. vera meir skriftlege innleveringar i hovudbokker enn i støtteemne.
- Det vil truleg også vera ei utfordring å bestemma kva læringsinnhald som skal med i blokkene, som alle skal ha og som kjem i ei fastsett rekkefølje, og kva som skal med i støtteemne.
- Det er ei psykologisk utfordring, enno ein gong å omorganisera studiet.

Konklusjon

Modellen gjer det mogeleg å få rom for ein solid fagleg start på studiet, og såleis bør vera eit viktig bidrag til å minska fråfallet. Eg meiner også at fleksibiliteten i denne modellen gjer at den opnar opp for ei meir dynamisk forbetring av studiane våre. Etter mitt syn er det verdt ekstraarbeidet med å få den etablert.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

**Institutttrådsmøte 10.03.2011
Sak 12/11**

Utlysning av stipendiatstillinger i 2011

I juni 2010 vedtok fakultetsstyret ved HF å fordele de departementsfinansierte stipendiatstillingene ved fakultetet til instituttene.

Med departementsfinansiert menes ansatte stipendiater (ved UiB) som er finansiert gjennom universitetets bevilgning fra departementet. Ansatte stipendiater finansiert av Norges forskningsråd eller gjennom andre eksterne bidrag medregnes ikke. Eksternt ansatte stipendiater medregnes rimeligvis heller ikke.

På dette grunnlaget vedtok fakultetet en kvote på 20 hjemler til AHKR (av totalt 65).

I vedtaket sak 51/10 heter det:

”Fakultetsstyret vedtar følgende fordeling av de faste stipendiathjemlene for perioden 2010-2013:

Enhet	Antall
IF	15
LLE	17
AHKR	20
FOF	5
GA	3
SVT	3
SKOK	2
SUM	65

Ordningen evalueres og hjemlene refordelles i forkant av budsjettåret 2014.

Universitetsstipendiatene vil som en hovedregel tilsettes for fire år, inklusiv ett års pliktarbeid.

Det utarbeides nye og klarere retningslinjer for pliktarbeidet. De skal sikre at fireårige stipendiater ikke i praksis får mindre forskningstid enn treårige stipendiater og at oppgavene er varierte og utviklende for stipendiaten. ”

Dette vedtaket innebærer at stipendstillinger bare kan lyses ut dersom hjemler er ledige, dvs. at stipendiater har sluttet/gått ut av stipendperiode. Utlysningene skjer ikke lenger i en samlet utlysning på fakultetet, men på instituttplan.

Etter en gjennomgang med fakultetsadministrasjonen vedrørende stipendiatene ved AHKR, har fakultetet og instituttet kommet til at AHKR har 26 stipendiater (tilsv.24,9 årsverk) ved inngangen til 2011. 11 stipendiater (9,9 årsverk) går ut i løpet av 2011. Dette gir 5 ledige hjemler, men det er stor sannsynlighet for at noen stipendiater ikke slutter før slutten av 2011/begynnelsen av 2012 pga permisjoner, sykemeldinger osv. Fakultetet anbefaler derfor at det lyses ut kun 3 stillinger totalt i 2011 og instituttlederen går også inn for dette. Dette tallet kalkuleres også med i sak 9/11 til Institutttrådet.

Instituttlederen går inn for å lyse ut de tre stillingene samtidig så snart som mulig med tanke på at stipendiatene bør kunne tilsettes i høst 2011. Instituttledelsen går også inn for at stillingene lyses ut åpent i de fire fag (AHKR), dvs. uten øremerking.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet slutter seg til forslaget om at det lyses ut tre åpne stipendiatstillinger i 2011 ved AHKR.

Christhard Hoffmann